

Бойко І. С.,
слухач V курсу Кіровоградського
відділення ННІЗДН Національної
академії внутрішніх справ

ЗАХОДИ ВІКТИМОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ НЕОБЕРЕЖНИХ ЗЛОЧИНІВ

Заходи віктимологічного впливу на необережну злочинність можна поділити на три групи:

- вплив на людський фактор;
- безпечна експлуатація джерел підвищеної небезпеки;
- конструктивна безпека технічних засобів.

Основними заходами віктимологічного запобігання необережних злочинів, пов'язаних з легковажністю і недбалістю, професійною непридатністю операторів, джерел підвищеної небезпеки, учасників інших робіт, які вимагають особливої уваги, є заходи, що спрямовані на реалізацію профілактики злочинної помилки. У цьому аспекті повинні бути розроблені заходи контролю за конструкцією машин і механізмів, за якістю їх виготовлення, за умовами експлуатації, за наявністю і технічним рівнем систем безпеки, рекомендації з професійного відбору операторів, їх навчання і практики тощо.

Для *попередження службової необережності* потрібна ґрунтовна організація відбору кадрів, які характеризуються професіоналізмом і порядністю, стійкістю проти тиску групового еґоїзму колективу підприємства, фірми. Водночас важливим є відповідне нормативне регулювання і методичне забезпечення прийняття і виконання управлінських рішень; своєчасне і достатнє інформаційно-аналітичне забезпечення, що дозволяє оцінити ступінь і обґрунтованість ризику, можливі наслідки.

До заходів зниження ризику настання тяжких наслідків під час помилки оператора, попередження управлінської помилки посадової особи, іншої професійної помилки виконавця належать:

- автоматизовані системи управління;
- установлення пристроїв, які:

перешкоджають доступу сторонніх осіб до джерела підвищеної небезпеки;

інформують про виникнення небезпечної ситуації шляхом звукових чи світлових сигналів;

блокують неправильні дії оператора;

безпосередньо захищають людей від травм.

Низка заходів профілактики необережних злочинів адресовані населенню. Йдеться про навчання правилам транспортної і пожежної безпеки, правилам експлуатації побутової техніки, мисливської зброї; про обмеження володіння і доступу до предметів, у процесі користування якими може бути допущена злочинна помилка тощо.

Головним суб'єктом спеціальної профілактики дорожньо-транспортних злочинів виступають органи ДАІ, які здійснюють правовиховну роботу з безпеки руху серед водіїв на транспортних підприємствах, а також серед населення. Велику роботу проводять інженерна служба ДАІ і дорожні організації щодо забезпечення доріг інформаційно-вказівними знаками, розміткою, огороженнями та іншою облаштуваністю, що сприяє безпеці руху.

Особливості профілактики автотранспортних злочинів пов'язані з необхідністю комплексного впливу на всі елементи системи "людина – автомобіль – дорога". Тому поряд із заходами, що забезпечують дотримання водіями норм безпеки (підбір, навчання, виховання, контроль), важливими є заходи, що забезпечують безпечний рух інших його учасників, зокрема пішоходів, а також заходи, що попереджують та усувають умови виникнення аварійних ситуацій, які залежать від стану доріг і транспортних засобів.

До спеціальних заходів віктимологічної профілактики дорожньо-транспортних злочинів належать:

- контроль за дотриманням правил безпеки руху;
- припинення порушень незлочинного характеру, які можуть перерости в автотранспортні злочини;
- виховний та правовий вплив на порушників;

- виявлення та усунення конкретних обставин, що сприяють виникненню аварійної обстановки (стан доріг, транспортних засобів, водіїв);
- виявлення та усунення за матеріалами кримінальних справ причин і умов конкретних злочинів;
- проведення правової і виховної роботи з водіями, які обслуговують населення.

Кривобок І. С.,
слухач V курсу Кіровоградського
відділення ННІЗДН Національної
академії внутрішніх справ

ФАКТОРИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ ПРОЦЕС ВІКТИМІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ У СФЕРІ СІМЕЙНО- ПОБУТОВИХ ВІДНОСИН

Вивчення сім'ї неминуче пов'язано зі способом забезпечення її єдності й функціонування як соціального інституту¹. У цьому напрямі й повинна вестися розробка запобіжних заходів щодо сімейно-побутових злочинів.

Незважаючи на обмеженість інформації, отриманої в процесі дослідження, серед мотивів вступу до шлюбу вдалося виявити й соціально несхвалювані. До них належать: зацікавленість у житловій площі; прагнення одержати прописку у великому промисловому місті; укладання шлюбу з матеріальною зацікавленістю; фіктивні шлюби на інших підставах (придбання права на працевлаштування в даному місті тощо). Прослідковується також певна кількість шлюбів, що укладаються по коханню без взаємності.

Характер мотивів укладання шлюбу значною мірою відображається на взаєминах чоловіка та жінки. Водночас мотиви створення сім'ї дозволяють прогнозувати подальший розвиток сімейних відносин.

Як показало дослідження, 60 % шлюбів уклалися в короткий термін знайомства (до шести місяців), явно

---

¹ Див.: Харчев А.Г. Брак и семья в СССР. – М., 1964. – С. 55.